תגובת איש ה„הגנה" לשעבר על המאמר ב„דר שפיגל":

„שילמתי 20 לא"י לקצין בריטי כדי שיגרש את אייכמן מחיפה"

פייבל פולס, תושב ירושלים, מספר על מגעיו עם נציג סוכנות הידיעות של היטלר ועם אנשי ס.ס. במטרה להחיש עליית יהודים לא"י

— מאת צבי קביא —

„לא הזמנתי את אייכמן לא"י. הייתי צריך לשלם מכיסי 20 לא"י שוחד ל-קצין בריטי כדי לגרשו מ-חיפה, כעת שהגיע לשם ב-1937. מגעי עם ה.ס.ס. נודעו אך ורק לממש תכ-נית שהוצעה לי על-ידי ה-גרמנים לפני מלחמת העו-לם. השניה, שתכליתה ל-אפשר ל-50 אלף יהודים מגרמניה לעלות לארץ כל שנה ושכל אחד מהם יוכל להוציא עמו 1000 לירות שטרלינג, שהיה סכום גדול באותם ימים".

דברים אלה אמר לי הבוקר מר פייבל פולס (פולקס) מז-כיר לשכת המסחר בירושלים בתגובה על סיפור המתפרסם אודותיו בגליון השבוע של השבועון הגרמני „דר שפיגל", שבו נאמר כאילו ביקש לש-תף פעולה עם גרמניה של היטלר ואף קיבל תמורת זאת כספים.

„דר שפיגל" המפרסם מא-מר נוסף בסדרת מאמריו על הס.ס. מספר, כי הקשר עם מר פולקס נוצר בשנות ה-30 באמצעות כתב סוכנות הידי-עות הגרמנית בירושלים, ד"ר פרנץ רייכרט, שנדמה היה לו כי פולקס ממלא תפקיד חשוב בהגנה.

השבועון ממשיך ומספר עוד כי מר פולקס הופיע בחודש פברואר 1937 בברלין ונפגש עם אייכמן במסעדה ואחר-כך הוזמן לבקר באי"י. לדברי ה-שבועון אמר שולקס לאייכמן, כי הוא מעורב עליה לאי"י כדי שהיהודים יהיו בה רוב ולמטרה זו מוכנים היהודים לשתף פעולה עם שרותי הב-טחון של אנגליה וצרפת וכן עם אלה של גרמניה הנאצית. עוד ממשיך. השבועון ואומר, כי פולקס היה מוכן לתמוך בצורה פעילה באינטרסים ה-פוליטיים של גרמניה במזרח התיכון בתנאי שתקנות המט-בע הזר הגרמניות לגבי יותר דים עולים יתרופפו במקצת.

בשיחה עם כוכר „מ-עריב" סיפר הבוקר מר פולס, מי הקשר הראשון בינו לבין ד"ר רייכרט נרקם עוד ב-1930, בעת שהלה היה נציגה של חברת בנין קפריסאית בארץ ומר פולס עבד כ-ממונה על התובלה ב-הנהלת הרכבת הבריי-טית.

רייכרט, בתיווכו של מהנדס חיפאי, חיפש פרוטקציה לק-בלת עבודות. מר פולס מספר, כי פורסר על-ידי הבריטים כע-בור חמישה חדשים ורייכרט הציע לו לנהל את עסקי ה-חברה הקפריסאית. שנתיים ר חצי עבד לדבריו בחברה ש-הסתבכה בחובות ופשטה את הרגל. „רייכרט נעלם מן הא-רץ ונשאר חייב לי 200 לי-ש"ס.

„כעבור שלוש שנים, ב-1933", — ממשיך פולס — „הופיע רייכרט בארץ, הפעם כנציג סוכנות הידיעות הגר-מנית של היטלר. הוא הדגיש, כי הוא אנטי נאצי ותצע ל-החזיר לי את החוב הכספי מן העבר בתשלומים. קיבלתי רק 20 לא"י, זה כנראה הכסף ע-ליו מרמז השבועון. מסרתי ל-ממונים עלי בהגנה על ביקו-רו וקבלתי הוראה לפקוח עין עליו. בכל פגישותי עמו אחר כך חתרתי לדעת אך ורק מהם כוונותיה של גרמניה כליבוי המרד הערבי בארץ, שהשתר-לל באותם ימים.

„ב-1935 בא אלי ריי-כרט והציע לי עסק. הוא הסביר כי ה„העברה" — מבצע עלייתם של עולי גרמניה והעברת חתון ה-יהודי משם — מתנהלת בצעדי צב ומצליחה ל-הוציא רק שמונה אחו-זים מהחון היהודי המו-חרם. היתר מוזרם לקו-פת הנאצים. רייכרט הס-כיר לי, כי יש לו קש-רים אישיים בצמרת ה-נאצית ובכוחלתו לשחרר המוני יהודים בתוספת 1000 לי"ש לגולגולת. תמורת העיסקה הזאת ביקש רייכרט 10 אחו-זים ואף הבטיח לי חלק ברווח.

„פקיד בכיר בסוכנות הורה לי להמשיך במגע עם ריי-כרט ובפגישתנו הבאה הייתי מצוייד בהנחיות והודעתי לו, כי העיסקה מעניינת אותנו אך ורק אם מדובר בעליית 100 אלף יהודים לשנה. תמורת העיסקה הוא יקבל 10 אחוזים. כעבור שבועיים הודיע לי רייכרט כי מיכסה זו איננה באה בחשבון. הוא מוכן ל-דון אך ורק על מכסה שלא תעלה על 10 אלף יהודים ל-שנה. גם אחוז הרווחים שלו לא נראה לו והוא ביקש 25 אחוז בטענה, כי יש לו שו-תפים בגרמניה. התפשרנו על 15 אחוז.

„רייכרט הציע לי לנסוע לגרמניה בלוויית הבארון פון בולשווינג שהיה אז כומר גר-מני בנצרת. המטרה היתה ל-היפגש בברלין עם שותפיו של רייכרט לעיסקה. הלכתי למנהל בכיר בסוכנות וסיפר-תי לו על הענין והוא אמר לי, כי העסק נשמע מטורף. הממונים עלי בהגנה לא הת-נגדו ליציאתי, אולם הוזהרתי פעמים אחדות, כי אני יכול לברלין על אחריותי כאיש פר-טי וכמציל חובב וכי לא א-צפה לשום עזרה במידה ש-יקרה לי משהו.

„את הויזה לגרמניה קיבל-תי בשוויץ ובפברואר 1937 הגעתי לברלין. כלפי חוץ הר-צגתי כסוחר, המבקר בתערו-כה הבינלאומית שנערכה שם. קבוצה של קצינים נאצים ו-ביניהם אייכמן שהיה אז ב-דרגת קורפורל, שלא הכרתיו אלא רק לאחר שנתפס והובא לישראל, הזמינה אותי לא-רוחת צהרים במסעדת „טראו-בה". החלטתי לא לדבר אתם גרמנית למרות שאני שולט בשפה זו כיוון שגולדתי ב-אוסטריה. ביקשתי את פון בר-לשווינג לשמש מתורגמן וה-שיחה התנהלה באנגלית כ-די שאוכל להרוויח זמן ולח-שוב על תשובות למקרה ש-יטמנו לי פח.

„הקצינים הגרמנים, שהש-תייכו לס.ס., שאלו אותי מיד מדוע מתנגדת היהדות העו-למית לשיקום גרמניה אחרי ורסאיי. עניתי שאין יהדות עולמית ואינני מייצג גוף כ-זה. אני נמנה עם התנועה ה-ציונית ולתנועה זו אין איב-טרסים פוליטיים באירופה. הדגשתי כי לא איכפת לנו מה שהאנגלים או הצרפתים עושים באירופה וכמו כן ה-גרמנים. כל זאת בתנאי ש-גרמניה תשחרר את יהודיה שמהם היא רוצה להיפטר. אם תעשה כן, נשמה מאד ונש-אר נייטראלים בכל הענייניים שיתפתחו באירופה בין ה-מעצמות. לנו דאגה אחת בל-בד: להקים מדינה יהודית בארץ ישראל.

„אמרתי לקציני הס.-ס.: אתם תוכלו לעזור לנו, אם תשחררו כל ש-נה 50 אלף יהודים ות-אפשרו לכל אחד להו-ציא 1000 לי"ש מרכו-שו. בזאת יסולקו כל נ-קודות המחלוקת בינינו לביניכם באירופה".

מר פולס סיפר עוד, כי בי-קש לבחון את כוונותיהם של הגרמנים ונתן בידם רשימה של חביעות יהודים מגרמניה שלא מולאו וכן רשימה של יהודים, שהגרמנים מסרבים ל-התיר את עלייתם. כעבור ש-שה ימים הודיעו לי כי הענ-ין נמצא בסיפול.

„בארץ הגשתי דו"ח והס-ברתי כי המו"מ איננו רצי-ני. כעבור חדשים אחדים צל-צל אלי רייכרט והודיע לי כי אייכמן ואדם מטעי הגיעו לחיפה ומבקשים להיפגש אי-תי. הסכמתי. ושלחתי לו לי לקצין בריטי כדי שיגרש. לא רציתי כי יגצל את ביקורו בארץ לקיום מגעים עם הער-בים. אולם כעבור שבועיים, בלחצו של רייכרט, נפגשתי עם אייכמן בקאהיר בקפה ,ג-רופי. אייכמן אמר לי כי ה-דברים אותם תבעתי, יסודרו (ולמעשה הם סודרו). אולם לכלל סיכום בדבר העיסקה הגדולה לא הגענו. המגעים התרופפו ובנובמבר 1937 הור-חה לי ההגנה לנתק אותם כ-ליל".

מר פולס אמר עוד, כי יצ-טרך לבחון היטב במשך ה-יום את תוכן הכתבה ב„דר שפיגל" ואם ימצא בה דברים הפוגעים בו לא יהסס להגיש נגד השבועון משפט על הו-צאת שם רע.

Jewish Historical Press (www.jpress.org.il) Brought to you by: The National Library of Israel and Tel Aviv University